

Interdisciplinarna obravnavna zdravega staranja

Uredila

Nejc Šarabon

Ana Petelin

Interdisciplinarna obravnava
zdravega staranja

Interdisciplinarna obravnava zdravega staranja

Uredila

Nejc Šarabon

Ana Petelin

Interdisciplinarna obravnava zdravega staranja

Uredila · Nejc Šarabon in Ana Petelin

Recenzenti · Simona Hvalič Touzery, Miroljub Jakovljevič in Matej Gregorič

Lektor · Davorin Dukić

Oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper

www.hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Koper · 2020

© 2020 Univerza na Primorskem

Naklada · 100 izvodov

ISBN 978-961-293-044-8

Izid monografije je finančno podprla Javna agencija
za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz sredstev
državnega proračuna iz naslova razpisa
za sofinanciranje znanstvenih monografij

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

612.67

613.98

INTERDISCIPLINARNA obravnava zdravega staranja / uredila Nejc Šarabon
in Ana Petelin. – Koper : Založba Univerze na Primorskem, 2020

ISBN 978-961-293-044-8

1. Šarabon, Nejc

COBISS.SI-ID 40169219

Kazalo

Uvod

Nejc Šarabon in Ana Petelin · 7

Prvi del Uvod v staranje · 9

Starost in staranje ter staranje prebivalstva kot globalni problem današnje družbe

Ester Benko · 11

Epidemiologija najpogostejših bolezní in zdravstvenih težav starejših odraslih

Dorjana Zerbo Šporin · 27

Drugi del Biološki, psihološki in sociološki vidiki staranja · 43

Staranje endokrinega sistema

Saša Kenig, Ana Petelin in Zala Jenko Pražnikar · 45

Vpliv staranja na dihalni in srčno-žilni sistem

Helena Skočir, Ana Petelin, Zala Jenko Pražnikar in Saša Kenig · 63

Staranje imunskega sistema in prebavil

Katja Bezek in Darja Barlič-Maganja · 87

Mišično-skeletno staranje

Mihaela Jurdana in David Ravnik · 105

Staranje možganov

Nina Mohorko · 117

Psihološki vidiki staranja

Maša Černelič-Bizjak in Špela Hvalec · 137

Socialni vidiki starosti in staranja: posameznik v socialnem kontekstu in elementi uspešnega staranja

Katarina Babnik in Ester Benko · 151

Tretji del Prehrana, gibanje in psihosocialni ukrepi · 169

Prehrana starejših odraslih

Marjana Benigar Manias, Kaja Teraž in Tadeja Jakus · 171

Prehrana in diete

Mojca Stubelj in Tamara Poklar Vatovec · 187

Prehranske intervencije

Tamara Poklar Vatovec in Mojca Stubelj · 211

Telesno dejaven življenjski slog in priporočila za telesno dejavnost starejših odraslih

Matej Plevnik in Kaja Kastelic · 239

Priporočila za telesno vadbo starejših odraslih

Nejc Šarabon in Jernej Rošker · 257

Vpliv vadbe na izbrane zdravstvene težave starejših odraslih

Matej Voglar in Žiga Kozinc · 273

Vadba pri spoznavnem upadu

Nastja Podrekar in Jernej Rošker · 289

Pomen socialne vključenosti in preprečevanja socialne izolacije ter osamljenosti med starejšimi odraslimi

Ester Benko in Katarina Babnik · 297

Sobivanje z živaljo pripomore k psihološkemu blagostanju starejših odraslih

Melita Peršolja · 319

Recenzije · 333

Uvod

Nejc Šarabon

*Univerza na Primorskem
nejc.sarabon@upr.si*

Ana Petelin

*Univerza na Primorskem
ana.petelin@upr.si*

Svetovna populacija starostnikov strmo narašča. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije bo do leta 2050 dve milijardi starejših od 60 let, od tega jih bo 80 % živel v državah v razvoju. Staranje ima za posledico večjo potrebo po zdravstvenem varstvu, saj se v starosti kopičijo različne kronične bolezni, ki pogostokrat puščajo trajne posledice. Da bi izboljšali dobro počutje in kakovost življenja omenjene populacije, se številne raziskave in pobude na tem področju osredotočajo na fizično in duševno zdravje starejših odraslih in nenazadnje tudi na izboljšanje njihovega socialnega življenja. Pri zdravstveni obravnavi starejših odraslih mora biti naš cilj predvsem kakovostno staranje. S predstavitvijo najnovejših znanstvenih in strokovnih prispevkov na področju obravnave zdravega staranja v pričujoči monografiji želimo starost in staranje prebivalstva najprej identificirati kot globalni problem današnje družbe ter nato predstaviti epidemiologijo najpogostejših bolezni in zdravstvenih težav starejših odraslih. Avtorji prispevkov predstavljajo tudi biološke, psihološke in sociološke vidike staranja. Ker vzdrževanje zdravega življenjskega sloga skozi celo življenje, zlasti uživanje uravnotežene prehrane, redna telesna aktivnost in nekajenje, prispeva k zmanjšanju tveganja za nenalezljive bolezni in izboljšanju telesnih ter duševnih sposobnosti tudi v starosti, je v sklepem delu monografije poudarek na priporočilih za uživanje uravnotežene prehrane, priporočilih za telesno dejavnost starejših odraslih ter na ozaveščanje o vplivu vadbe na izbrane zdravstvene težave starejših odraslih.

Monografija je namenjena raziskovalcem, visokošolskim učiteljem, študentom, raznim strokovnjakom na področju zdravstva in tistim, ki se zanimajo za dobro počutje starejših odraslih. Rdeča nit publikacije je predstavitev različnih pristopov s ciljem izboljšanja zdravja in življenja starejših odraslih.